

SCHERZANDO

REVISTA CATALANA MUSICAL

ANY IX. GIRONA, X DE MAIG DE M.CM.XVIII. NVM. LXXXVI

ELS QUE MOREN

En Joan Goula

IV

DEDICÁREM l'article II a enregistrar el fet històric d'haver estat el mestre Goula l'introductor de Wagner a Barcelona; tal volta fou el primer propagador actiu del sistema a Espanya. Descrites aleshores les seves memorables gestes wagneristes en l'esfera de la gran escena lírica barcelonina, és oportú fer constar ací també al tractar de la seva importanta intervenció en les societats euterpenses d'En Clavé, que els tradicionals concerts matinals que es donaren en el teatre del Tívoli (1889 i següents) varen ésser també una mena de portaveu popular de la bona nova wagneriana. L'examen dels programes confeccionats aleshores pels mestres Goula pare i fill, demostra l'afany que tenien d'aristocratitzar, per aixís dir-ho, el gènere de música instrumental que en els concerts matinals es solia enquadrar el repertori d'En Clavé i d'altres autors catalans molt estimables que escribien obres per a l'Euterpe (1). Apart d'importantes obres

(1) Entre els autors espanyols que figuraren en els programes de l'Euterpe hi figuren García-Robles, Ribera, Cuspinera, Nicolau, Brunet, Bretón, Ferran, Vaqué, Vilà Priu, Manent.

de l'escola clàssica i francesa, la novetat wagneriana fou dignament representada per les simfonies de *Rienzi* i *Tannhauser*, el chor de peregrins de la mateixa òpera, la *Cena dels apóstols*, etc., etc.

Es, doncs, evident que la figura del mestre Goula prèn un relleu extraordinari en el terren del nostre progrés musical.

En quant a Wagner, és sapigut que els primers propagadors teòrics varen ésser dos crítics d'una gran cultura musical: el Dr. Letamendi i el malaguanyat Marsillach. Però el primer propagador pràctic fou el mestre Goula, títol de glòria que potser eclipsa el de la seva gran vàlua com a tècnic i director de masses.

Nasqué el mestre Goula el 29 de Març de 1843 a Sant Feliu de Guixols (Girona). Molt jove encara, es traslladà a Barcelona, on acabats els seus estudis musicals amb el reputat compositor En Nicolau Manent, des de 1860 a 1866 desempenyà diferents càrrecs en el teatres dels Campos Eliseos i Liceu, dedicant-se a l'ensem a l'ensenyança del piano, en qual instrument s'especialitzà. Des de 1866 a 1870 fou director en un teatre de Palma de Mallorca des d'on es traslladà amb igual càrrec a Moscou (Rússia). Aleshores començà per a En Goula un època triomfal quals èxits, competint amb els primers directors lírics del món, marquen el seu pas per Lisboa, Sevilla, València, Barcelona, Sant Petersburg, Francfort, Hamburg, Munic i Stuttgart.

Com diguérem anteriorment, a l'estiu de l'any 1871 va dirigir els famosos concerts de Baden, i en la primavera de 1873 dirigí a Hamburg el *Lohengrin* i *Els Mestres Cantaires* de Wagner. A l'any següent presentava al públic barceloní l'òpera *Aida*, de Verdi, i el gran *Requiem* del mateix autor.

Tres anys va disfrutar de la crescuda remuneració assignada al càrrec de director de l'òpera italiana de Sant Petersburg. I—com diu N'Arteaga—ja consolidada la seva glòria i conegut son nom en totes les capitals de l'estranger, vingué a cercar els aplaudiments en la seva pàtria com coronament a sa brillant carrera musical.

I afegeix el mateix crític: «El mestre Goula és més director d'orques-

tra que compositor; això no impedeix que de la seva ploma hagin brotat inspirades cantates, ballables, obres corals descriptives i composicions sacres. Entre totes aquestes produccions cap fou objecte de tan espontània ovació com la gran cantata que dedicà al Tzar de Rússia Alexandre II a son retorn de la guerra d'Orient, de factura original i instrumentada amb tot el rigorisme alemany i amb aquella riquesa harmònica que caracteritza les obres dels grans compatriotes de Wagner».

A l'any 1881, amb motiu de son benefici celebrat al teatre Principal de Barcelona estrenà la seva òpera catalana de caràcter popular *A la voreta del mar*, lletra d'En Dames Calvet. No tenim referències artístiques de aquesta obra; solament sabem per la premsa d'aquella època, que fou molt aplaudida.

A l'any 1891 dirigeix a Madrid els concerts de la *Unión Artística Musical*. Al 1892 dirigeix a Buenos Aires el Teatre Nacional. En 1893 s'encarrega de la direcció del Teatre Reial de Madrid, i organitza (1894) uns memorables concerts per la *Sociedad Madrileña de Conciertos*, donant a conèixer la *Escena de les filles del Rhin*, i una obra moderna de Charpentier *Impresiones de Italia*. En el Reial dirigeix *Els Mestres Cantaires*, que havia donat a conèixer l'any anterior el mestre Mancinelli.

A l'any 1898 donà a Barcelona una *reprise* de *Lohengrin* (1) que fou un aconeteixement, tant per l'acert de la interpretació com per la sortosa circumstància d'ésser cantada per un gran artista, el famós tenor francès Engel.

En 1901 dirigeix *Els Pirineus*, d'En Pedrell...

LLISTA DE LES OBRES ESCRITES PEL MESTRE GOULA PER A LA SOCIETAT CHORAL EUTERPE DE CLAVÉ:

A veus soles: «Lo prometatje»; «Lo cant de les montanyes»; «L'aplec

(1) Ja havem dit que en 1882 estrenà el *Lohengrin* amb gran èxit. Aquesta efemèride és trascendental perquè amb l'audició de dita obra el nostre públic comença a fer-se càrrec del definitiu caràcter de la música wagneriana (*melodia infinita*).

dels carros»; «Lo Llobregat»; «La remor del Segre»; «La mitgdiada»; «Tirant l'art».

Per a chor i orquestra: «Lo cant del poble»; «La nit»; «Fraternitat»; «Himne a Reus»; «La redempció d'Àfrica»; «Gran Cantata», dedicada al Tzar de Rússia; «Flors de la vall»; «Vesprada d'estiu».

Seguir punt per punt tots els fets memorables i gloriosos que enregistra la superba carrera musical del mestre, demanaria un espai propi solament d'una biografia completa, i nosaltres no més ens havem proposat omplir el buit que s'ha notat en les notícies biogràfiques i crítiques que's publicaren en la premsa barcelonina al saber-se la trista nova de la mort del gran mestre guixolenc, això és: constatar que amb tot i ésser molt remarkable la seva qualitat de director d'orquestra i concertador d'òpera, la posteritat li haurà de fer justícia des d'altres punts de vista més importants; deurà honorar-lo inscrivint el seu nom amb lletres d'or en l'història del nostre progrés musical, marcant-hi dues fites glorioses, d'aquelles que fan època: l'haver estat l'introduïdor de Wagner en l'escena catalana, i l'haver sigut l'iniciador dels concerts simfònics d'altura (1).

Avui ne fruïm els bells fruits de la seva magna gesta primerenca, i és de desitjar (l'Ajuntament de Sant Feliu de Guixols deuria procurar-ho), que escrigui la completa biografia d'En Goula un crític apte per fer-ho i que sia *fill de la època*, és a dir, que hagi respirat l'especial ambient musical barceloní del darrer quart del segle passat.

SALVADOR RAURICH

(1) Com és sapigut, altres temptatives s'havien emprés per aclimatar a Barcelona el gènere simfònic, però sense èxit. En Mancinelli ho va intentar, i reculant encara més enllà (1881), trobem que, amb motiu de la inauguració del *Teatro Lírico* o *Sala Beethoven*—aquell elegant santuari de l'art que edificà un pare devot i destruí un fill.. escèptic—vingué En Massenet i junt amb el mestre Frigola va dirigir una sèrie de concerts, que acabaren en el glaç de la indiferència pública. Aquell ja llunyà i poc afortunat esforç és digne de recordança, car s'hi estrenà la *VI Simfonia* i la *Simfonia Leonora*, de Beethoven; la *Invitació al vals*, de Weber i la *Simfonia Fantàstica* de Berlioz. Les altres obres tocades en aquells concerts foren d'una importància secundària, pagant tribut al gust que predominava a Barcelona en aquella època. Estava, doncs, reservat al mestre Goula ensopegar el moment psicològic en que s'havia d'inaugurar definitivament una nova etapa del gust musical barceloní, puix l'èxit fins aleshores regatejat, va cristallar com es veurà en l'*Apèndix* que tinc en preparació.

Per la música

ÓN comptats els verdaders admiradors de la música. Aquest tresor riquíssim que Déu ha proporcionat a la humanitat, no és venerat ni respectat com deuria ser-ho.

En primer lloc el nombre dels amants de la música, resulta molt petit, comparat amb els habitants de la terra, i és que es desconeix, per complet, l'eficàcia espiritual de la música. Amb l'estudi de les primeres lletres, deurien acompanyar-se els coneixements de les notes musicals, i tots els governs d'arreu del món deurien imposar l'estudi de la música, i aquest estudi tindria d'ésser obligatori; d'aquesta manera des de nen, tothom s'acostumaria a l'afinació de les notes, i podria notar-se també l'afició a l'art musical. No ocasionaria cap perjudici a ningú, perquè podrien ventilar-se els dubtes i aptituds dels nens, cosa que avui no es fa, i és causa de que molts, moltíssims, hagin equivocat la carrera, per la falta de proves sèries en les seves disposicions per l'Art. Per això es noten aquestes anomalies en certs artistes, que ni senten ni comprenen ni s'interessen, per a sentir ni compendre les obres musicals: aquests, encara que sien grans mecànics en un instrument, han equivocat la seva carrera. El noi, que des de molt petit sent interès i gust per a la música, revela talent positiu per a estudiar-la i dedicar-se a ella; no ofereix dubtes que arribarà al cap d'amunt, si té constància en l'estudi: graparà glòria i profit positiu, pels dies de la seva vida. Això en la esfera social i pel sosteniment físic; però en altra manifestació més elevada, serà sempre la música la companya inseparable del seu esperit, donant-li dolç consol en les seves aficcions i per aquest consol és per lo que també ens hauriem d'interessar tots.

Si els petits estan malalts o tenen la seva constitució física raquítica, el metge ordena l'oportú reconstituent que regenera l'organisme malalt, i perquè l'eficàcia de la medicina obri amb generositat, s'han creat cases de curació gratis per als pobres, i d'aquesta manera a ningú pot faltar l'auxili facultatiu; doncs bé: considerant a la música com a remei podero-

síssim per a les enfermetats de l'ànima, s'imposa el que la música sia amb veritat sentida de tota la humanitat, amb lo qual podria apreciar l'eficàcia de la seva milagrosa pontencialitat, però per aixís apreciar-la, és necessari conèixer-la amb consciència. No tots els que estudien la música han d'ésser concertistes ni compositors: es podrà ser un bon comerciant i també excellent músic: i no hi cap dubte que aquest, per a la distracció en la prosa dels negocis, la música li proporcionarà gratíssim descans, lo mateix a l'advocat, que al metge, etc., etc.; coneixem infinitat de casos, que ens ajuden en aquestes afirmacions.

Havem dit que no tots els que hagin estudiat música, sia en la forma que sia, hagin d'ésser músics de professió i menys en aquesta època que està en decadència l'apreciació del mèrit dels artistes (injustament) i qualsevol negoci o indústria dona més que l'art, però l'estudi seriò de la música, ja des de l'edat primera, proporcionaria en qualitat i en quantitat, gran contingent de bons professionals, en totes les manifestacions musicals, i amb la base de coneixements tècnics, estudiats a temps lògic, veuriem amb certesa claríssima, homes que no solament serien bons metges, enginyers o bons advocats, a l'ensem que excelents músics, no solament per instint i sentiments, sí que també pels seus coneixements tècnics, en totes les manifestacions musicals, base per a formar bons crítics, no professionals, dels que avui fan molta falta.

L'eficàcia de la música, produïria efectes que es notarien en gran manera si l'analfabetisme en música no estigués tan apoderat de la humanitat; el camí d'avui no és el verdader camí per a obtenir lo que proposem, doncs avui tot es fa elèctricament, depressa, per *sport*, sens mica de sentiment elevat, passar el temps alegrant la matèria; res per a ennaltir les sensacions espirituals: el problema és veure i escoltar en quantitat, res de qualitat; això és secundari i res interessa; i per això sostenim, que el camí que avui es segueix és completament fals, com fals és aquest modernisme de confecció estravagant: fals en ses conceptes; fals en sentit melòdic; fals en les estravagàncies dels seus arguments dels quals jamai n'haurien fet ús ni Wagner, ni Weber, ni Beethoven, ni Mozart, ni Haendel, ni Haydn, ni Bach, ni cap d'aquests virtuosos pares de la música, que tenien per ella un interès més elevat, i per això deixaren aquells monuments musicals, que

jamai podran destruir ni les obres ni les llengües de certs modernistes, que en la seva impotència, busquen ridiculitzar l'obra venerada, immortal dels autor abans citats, dient que han caducat, perquè ses obres són pobres, senzilletes, insulses i antiquades: als que aixís pensen, volem fer-los-hi la caritat de pregar per ells, a fi de que Déu els hi torni el seny i la raó, que és el pitjor mal que pot tenir l'home.

ROBERT GOBERNA

Correspondència

BARCELONA. *Associació d'Amics de la Música. Concert Bach.*—El dia 8 d'abril va celebrar-se un concert en el Palau de la Música Catalana, organitzat per l'Associació esmentada i dedicat esclussivament a la música dels Bach (aquesta idea no ens pareix gens lluminosa; però, en fi... ara no es tracta d'això).

Va interpretar el programa l'eminent pianista Joaquim Nin, tan conegut i elogiado en tota Europa, i reputat com un dels millors intèrprets de Bach i de tots els clavicinistes, siguent acompanyat per l'orquestra de l'Associació que dirigeix el mestre Pujol.

La primera part estava integrada per un concert en *Re Major* de Joan Sebastià, la segona per un en *Do Menor* de Felip Mauce i la tercera per un en *La Major* de Joan Cristià, tots ells de la cèlebre família Bach de músics alemanys. El primer és de una grandesa indescriptible, i d'una bellesa pel damunt de tota ponderació. El segon ens deixà bastant freds i desconcertats sobretot després d'haver sentit el de Joan-Sebastià, l'immens, el mestre dels mestres! El tercer va semblar-nos bastant bé. Si no es tractés d'un Bach, potser fins *bé del tot*; però no podem menys de comparar, i aleshores...

Però... parlem d'en Nin. A en Nin se'l discuteix, i jo no comprenc per què; jo el trobo *indiscutiblement* perfecte, *impecable*, polit, senzill, d'una dicció delicadíssima, de una claretat admirable. Els dits corren lleugers i dolços com una carícia sobre el teclat, i les vibracions surten d'ells com gotes d'aigua, netes, clares, serenes; justíssim sempre i sempre impecable. ¿Voleu més?

Fou llargament ovacionat, i amb ell, l'orquestra que tan justa i concienzosa-ment va acompanyar-lo.—A. BERTANA

RIBES DE FRESSER. Sots la direcció d'En Anton Font, ha fet son debut el chor infantil «Constància» creat pel foment i cultura musical en els cors infantívols,

quina finalitat és certament molt elogiable. En son primer concert donaren a conèixer xamoses composicions de Na Narcisa Freixas i Mas i Serracant, que foren executades amb justesa i remarcable afinació. En Anton Font, ha conseguit fer obra altament meritòria.

TERRASSA. El Centre de Dependents de Comerç i de la Indústria, de Terrassa, ha organitzat la festa de la Música que tindrà lloc el dia 30 de juny propinent, concedint tres únics premis de 400, 200 i 100 pessetes que s'adjudicaran per ordre de mèrit:

A la millor i més important composició per a chor mixte. Lletra catalana a lliure elecció.

A la millor composició per a quartet de corda, d'extensió i forma lliure i a la millor col·lecció de cançons originals de caient popular, catalanes, per a cant i piano.

Les composicions no han d'ésser escrites de mà del mateix autor, sinó de copista.

Les composicions, que hauran d'ésser rigurosament inèdites, s'enviaran al «Centre de Dependents del C. i de la I.» (carrer de Sant Pere) a nom de Josep Gasset, portant cada una d'elles un lema.

El plaç d'admissió fineix el dia 20 de maig del present any.

El Jurat serà compost dels senyors En Joan Lamote de Grignon, En Jaume Paissa i Mossèn Angel Rodamilans.

CIRCULARS I CARNETS REBUTS

Del mestre En J. Blanch anunciant les seves sardanes per a cobla: «La filla de l'hivern», «Flor de passió», «Cançó de enamorats»,—col·laboració amb En Noguera Solé—i «Sota el cel blau».

—De l'orquestra-cobla la Principal de Palafrugell presentant al públic l'elenc del professorat que la integra quins noms són: Castelló, Torrent, Baró, Ferriol, Ramos, Roig, Blanchart, Dalmau, García, Camprubí i Godó.

—De la Principal de La Bisbal, dues targes postals amb els retrats dels professors que la componen, coneguts tots ells i aplaudits pels públics intel·ligents.

—Del mestre En Cassià Casademont oferint a les cobles les següents sardanes: «Crit de germanor», «Cullint ginesta», «La Dança» i «Montserrat». Aquestes últimes són transcripcions dels chors d'homes a veus soles. Totes les obres del llorejat autor, es troben de venda en l'establiment de música Casa Sobrequés.

AVÍS D'ADMINISTRACIÓ. Amb el present número, posem al cobrament els rebuts de SCHERZANDO corresponents a l'actual semestre de primer de gener a últim de juny. Prenguin-ne nota nostres subscriptors a l'objecte d'evitar retorns de rebuts que dificulten la marxa normal de la comptabilitat.

IMPREMTA

DALMAU CARLES, PLA I COMP.

GIRONA